

Etica și îndatoririle funcționarilor publici

Etica:

- Etica reprezintă **totalitatea normelor de conduită morală** corespunzătoare unei anumite clase sau societăți.
- Etica privește comportamentul uman din perspectiva a **ceea ce este dezirabil** sau **indezirabil** la nivel social, **ce este acceptabil** la nivel social sau din perspectiva consecințelor faptelor unui individ. Ea încearcă să răspundă la întrebarea: **Ce este corect să facem?**

Consilierul de etică:

Este **funcționarul public desemnat** de conducerea instituției **pentru** aplicarea eficientă a dispozițiilor legale referitoare la conduita funcționarilor publici în exercitarea funcțiilor deținute **consiliere etică** și monitorizarea respectării normelor de conduită, având următoarele atribuții:

- acordarea de consiliere și asistență personalului din cadrul autorității sau instituției publice cu privire la respectarea normelor de conduită;
- **monitorizarea** aplicării prevederilor codului de conduită în cadrul autorității sau instituției publice;
- întocmirea de **rapoarte** privind respectarea normelor de conduită de către personalul din cadrul autorității sau instituției publice.

Îndatoririle funcționarilor publici:

Respectarea Constituției și a legilor

- Funcționarii publici au obligația ca prin actele și faptele lor să promoveze supremația legii, să respecte **Constituția și legile țării, statul de drept, drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor în relația cu administrația publică.**

Profesionalismul și imparțialitatea

Funcționarii publici trebuie:

- **să exercite funcția publică cu obiectivitate, imparțialitate și independență**, fundamentându-și activitatea, soluțiile propuse și deciziile pe dispoziții legale și pe argumente tehnice și **să se abțină** de la orice faptă care ar putea **aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice ori prestigiului corpului funcționarilor publici.**
- **să adopte o atitudine neutră** față de orice interes personal, politic, economic, religios sau de altă natură și să nu dea curs unor eventuale presiuni, ingerințe sau influențe de orice natură.

Obligații în exercitarea dreptului la libera exprimare

Funcționarii publici au obligația:

- **de a nu aduce atingere** demnității, imaginii, precum și vieții intime, familiale și private a oricărei persoane;
- de a **respecta demnitatea funcției publice deținute**, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea;
- de a respecta **libertatea opiniilor** și de a nu se lăsa influențați de considerente personale sau de popularitate.

În exprimarea opiniilor, funcționarii publici trebuie să aibă o **atitudine conciliantă** și **să evite generarea conflictelor** datorate schimbului de păreri.

Asigurarea unui serviciu public de calitate

Funcționarii publici au obligația:

- de a asigura un **serviciu public de calitate**,
- de a avea un **comportament profesionist**, precum și
- de a asigura, în condițiile legii, **transparența administrativă**.

Loialitatea față de autoritățile și instituțiile publice

Funcționarii publici au obligația:

- **de a apăra** în mod loial **prestigiul autorității sau instituției publice** în care își desfășoară activitatea;
- **de a se abține** de la orice act ori fapt care **poate produce prejudicii imaginii sau intereselor** legale ale acesteia.

Funcționarilor publici le este interzis:

- să exprime în public **aprecieri neconforme cu realitatea** în legătură cu activitatea autorității sau instituției publice în care își desfășoară activitatea, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
- să facă **aprecieri neautorizate în legătură cu litigiile** aflate în curs de soluționare și în care autoritatea sau instituția publică în care își desfășoară activitatea are calitatea de parte sau
- **să furnizeze** în mod neautorizat **informații în legătură cu aceste litigii**;
- să **dezvăluie și să folosească informații care au caracter secret**, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
- **să acorde asistență și consultanță** persoanelor fizice sau juridice în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură **împotriva statului sau autorității ori instituției publice în care își desfășoară activitatea**.

Interdicții și limitări în ceea ce privește implicarea în activitatea politică

Funcționarii publici:

- **pot fi membri ai partidelor politice legal constituite**, cu respectarea interdicțiilor și limitărilor prevăzute la art.242 alin.(4)și art.420 din OUG nr.57/2019.
- au obligația ca, în exercitarea atribuțiilor ce le revin:
- **să se abțină** de la exprimarea sau manifestarea publică a **convingerilor și preferințelor lor politice**,
- **să nu favorizeze vreun partid politic** sau vreo organizație căreia îi este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice.

Funcționarilor publici le este interzis ca, în exercitarea atribuțiilor ce le revin:

- să participe la **colectarea de fonduri pentru activitatea partidelor politice**, a organizațiilor cărora le este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice, a fundațiilor sau asociațiilor care funcționează pe lângă partidele politice, precum și pentru activitatea candidaților independenți;
- să furnizeze **sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică**;
- **să afișeze, în cadrul autorităților sau instituțiilor publice, însemne ori obiecte inscripționate cu sigla și/sau denumirea partidelor politice**, ale organizațiilor cărora le este aplicabil același regim juridic ca și partidelor politice, ale

fundațiilor sau asociațiilor care funcționează pe lângă partidele politice, ale candidaților acestora, precum și ale candidaților independenți;

- **să se servească de actele** pe care le îndeplinesc în exercitarea atribuțiilor de serviciu **pentru a-și exprima sau manifesta convingerile politice;**
- **să participe la reuniuni publice** cu caracter **politic pe durata timpului de lucru.**

Îndeplinirea atribuțiilor

Funcționarii publici **răspund, potrivit legii:**

- **de îndeplinirea atribuțiilor** ce le revin din funcția publică pe care o dețin, precum și a atribuțiilor ce le sunt **delegate.**

Funcționarul public are îndatorirea să îndeplinească dispozițiile primite de la superiorii ierarhici.

Funcționarul public **are dreptul să refuze, în scris și motivat,** îndeplinirea dispozițiilor primite de la superiorul ierarhic, **dacă le consideră ilegale.**

Păstrarea secretului de stat, secretului de serviciu și confidențialitatea

Funcționarii publici au obligația să păstreze:

- **secretul de stat**, secretul **de serviciu**, precum și **confidențialitatea** în legătură cu faptele, informațiile sau documentele de care iau cunoștință în exercitarea funcției publice, în condițiile legii, cu aplicarea dispozițiilor în vigoare privind liberul acces la informațiile de interes public.

Interdicția privind acceptarea darurilor sau a altor avantaje

Funcționarilor publici le este interzis:

- **să solicite sau să accepte**, direct sau indirect, **pentru ei sau pentru alții**, în considerarea funcției lor publice, **daruri sau alte avantaje.**

Utilizarea responsabilă a resurselor publice

Funcționarii publici sunt obligați:

- **să asigure ocrotirea proprietății publice și private a statului** și a unităților administrativ-teritoriale,
- să evite **producerea oricărui prejudiciu**, acționând în orice situație ca un **bun proprietar**,
- **să folosească timpul de lucru**, precum **și bunurile** aparținând autorității sau instituției publice **numai pentru desfășurarea activităților aferente funcției publice deținute.**

Subordonarea ierarhică

Funcționarii publici au obligația **de a rezolva**, în termenele stabilite de către superiorii ierarhici, **lucrările și sarcinile repartizate**.

Folosirea imaginii proprii

Funcționarilor publici le este interzis **să permită utilizarea funcției publice în acțiuni publicitare** pentru **promovarea unei activități comerciale**, precum și în **scopuri electorale**.

Limitarea participării la achiziții, concesiuni sau închirieri

Un funcționar public nu poate:

- **achiziționa un bun aflat în proprietatea privată a statului** sau a unităților administrativ-teritoriale, supus vânzării în condițiile legii,
- **concesiona sau închiriera unui bun aflat în proprietatea publică ori privată** a statului sau a unităților administrativ-teritoriale în următoarele situații:
- **când** a luat cunoștință, în cursul sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmează să fie vândute;
- **când** a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;
- **când** poate influența operațiunile de vânzare sau când a obținut informații la care persoanele interesate de cumpărarea bunului nu au avut acces.

Funcționarilor publici le este interzisă:

- **furnizarea informațiilor** referitoare la bunurile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, supuse operațiunilor de vânzare, concesiune sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.

Respectarea regimului juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților

Funcționarii publici au obligația **să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese și al incompatibilităților**, precum și **normele de conduită**.

Activitatea publică

Comunicarea oficială a informațiilor și datelor privind activitatea autorității sau instituției publice, precum și relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către funcționarii publici **desemnați** în acest sens de conducătorul autorității sau instituției publice, în condițiile legii.

Funcționarii publici desemnați **să participe la activități sau dezbateri publice**, în calitate oficială, **trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat** de conducătorul autorității ori instituției publice în care își desfășoară activitatea.

În cazul în care **nu sunt desemnați în acest sens**, funcționarii publici pot participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că **opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al autorității** ori instituției publice în cadrul căreia își desfășoară activitatea.

Conduita în relațiile cu cetățenii

În relațiile cu persoanele fizice și cu reprezentanții persoanelor juridice care se adresează autorității sau instituției publice, funcționarii publici **sunt obligați:**

- să aibă un **comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine, integritate morală și profesională,**
- să nu aducă atingere onoarei, reputației, demnității, integrității fizice și morale a persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției publice, prin:
- întrebuințarea unor expresii jignitoare;
- acte sau fapte care pot afecta integritatea fizică sau psihică a oricărei persoane;
- să asigure **egalitatea de tratament a cetățenilor** în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu conform căruia funcționarii publici au îndatorirea de a preveni și combate orice formă de discriminare în îndeplinirea atribuțiilor profesionale.

Trebuie:

- să adopte o **atitudine imparțială și justificată** pentru rezolvarea legală, clară și eficientă a problemelor cetățenilor.
- să adopte o atitudine **demnă și civilizată**, fiind îndrituiți, pe bază de reciprocitate, să solicite acestora un comportament similar.

Conduita în cadrul relațiilor internaționale

Funcționarii publici care reprezintă autoritatea sau instituția publică în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminare și alte activități cu caracter internațional **au obligația:**

- să **promoveze o imagine favorabilă țării și autorității** sau instituției publice pe care o reprezintă.
- să aibă o **conduită corespunzătoare regulilor de protocol** și le este **interzisă încălcarea legilor și obiceiurilor țării gazdă.**

În relațiile cu reprezentanții altor state, funcționarilor publici, **le este interzis să exprime opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.**

Obiectivitate și responsabilitate în luarea deciziilor

Funcționarilor publici **le este interzis să promită** luarea unei decizii de către autoritatea sau instituția publică, de către alți funcționari publici, precum și îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat.

În alții funcționari publici și funcționarii publici de conducere **au obligația de a nu se angaja în relații patrimoniale cu personalul din subordine.** (OUG nr.57/2019 art.430-450)